

Postadres

Postbus 9152
3007 AD Rotterdam

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Stafdirectie Risico- en Crisisbeheersing

Bezoekadres	Wilhelminakade 947 Rotterdam	Gemeente Schiedam College van Burgemeester en Wethouders Postbus 1501 3100 EA Schiedam
Telefoon	010-4468 900	
Telefax	010-4468 699	
E-Mail	n.spekschoor@veiligheidsregio-rr.nl	
Ons kenmerk:	09UIT09420/SRC/JT/NS/ML	
Betreft	voorontwerp bestemmingsplan Schiedam Zuid veiligheidsadvies: 3816/009	
Datum	30 september 2009	
Behandeld door	N. Spekschoor	

Geacht College,

Onlangs heeft mevrouw A.M. Nix, Beleidsadviseur van het cluster Stedelijke Ontwikkeling, voor uw gemeente advies gevraagd aan de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) over de verantwoording van het groepsrisico en de mogelijkheden voor hulpverlening en zelfredzaamheid met betrekking tot het concept voorontwerp bestemmingsplan Schiedam Zuid.

Hierbij bied ik u ons advies aan. Voor vragen of nadere toelichting kunt u contact opnemen met de heer N. Spekschoor, medewerker van de Stafdirectie Risico- en Crisisbeheersing van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. Zijn telefoonnummer is (010) 4468 963, e-mail: n.spekschoor@veiligheidsregio-rr.nl.

Hoogachtend,

het bestuur van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond,
namens deze,

J.D. Berghuijs,
Algemeen directeur Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.

Bijlage: veiligheidsadvies 3816/009

Kopie:

- Mevr. A.M. Nix, Beleidsadviseur van het cluster Stedelijke Ontwikkeling, gemeente Schiedam.
- Mevr. Mw. D.A.P. Wijngaard-ten Raa, Bureauhoofd afdeling vergunningverlening en ruimtelijk ordening, DCMR
- Dhr. M. Caris, ambtenaar rampenbestrijding gemeente Schiedam
- Dhr. W. Kooijman, Bureauhoofd Veiligheid, DCMR
- Dhr. A.C. Heer, Hoofd Brandveiligheid Brandweer Rotterdam Rijnmond District Waterweg

Veiligheidsadvies voorontwerp bestemmingsplan Schiedam Zuid

Nummer: 3816/009

30 september 2009

De bewustwording met betrekking tot externe veiligheidsaspecten is de laatste jaren versterkt door rampen en ongevallen die ons land en onze buurlanden hebben getroffen. De wetgeving hieromtrent heeft zich in een snel tempo ontwikkeld, en is nog steeds sterk in ontwikkeling. Zo bepaalt het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) dat in geval van (bij AMvB bepaalde) inrichtingen het groepsrisico moet worden verantwoord. De Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNGVS) bepaalt hetzelfde met betrekking tot vervoersbesluiten dan wel omgevingsbesluiten waarbij het vervoer van gevaarlijke stoffen een risico vormt. Naast de milieuwetgeving met betrekking tot externe veiligheid, heeft de hulpverleningsorganisatie te maken met sectorale wetgeving. Wrzo, Brandweerwet, Wghr en de Politiewet. De Wrzo bepaalt onder andere dat B&W zorg moeten dragen voor het voorkomen, beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen. De Brandweerwet 1985 bepaalt dat het bestuur van de Regionale Brandweer het gemeentebestuur hierover adviseert. Zo beschikt het gemeentebestuur bij de voorbereiding van een besluit over de noodzakelijke kennis en relevante feiten met betrekking tot de risico's en de benodigde hulpverleningsbehoefte in het geval van calamiteiten, ten einde een zorgvuldige belangenafweging te kunnen maken als bedoeld in afdeling 3:2 Awb.

Voor u ligt het advies met betrekking tot het concept voorontwerp bestemmingsplan Schiedam Zuid in de gemeente Schiedam. Het bestemmingsplan Zuid maakt onderdeel uit van het project actualisatie bestemmingsplannen 2007-2011. De analyse heeft geleid tot de volgende constatering:

Risicobronnen

In en rond het plangebied zijn drie relevante risicobronnen aanwezig:

- Nolet Jeneverstokerij en distilleerderij B.V.
- Nieuwe Maas
- Uniport Multipurpose Terminals B.V.

Het plangebied ligt gedeeltelijk binnen de effectgebieden van deze risicobronnen.

Plaatsgebonden risico (PR) en groepsrisico (GR)

In het advies van de DCMR (kenmerk: 20942948) worden o.a. de volgende conclusies en adviezen vermeld m.b.t. het plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Nolet Jeneverstokerij en distilleerderij B.V.

Voor de tankenparken 2 t/m 5 van Nolet Jeneverstokerij en distilleerderij B.V. wordt gesteld dat deze zijn voorzien van diverse beveiligingsmiddelen en dat in beginsel geen explosieve wolk van enige omvang gevormd kan worden. In geval van een eventuele explosie is er geen sprake van een PR 10^{-6} contour. Wel is er sprake van een 1% letaliteitseffectafstand van circa 37 meter. Voor slechts 2 tankenparken reikt deze effectafstand tot de woonbebouwing. De DCMR is van mening dat door afscherming van het eigen gebouw van Nolet een explosiescenario niet tot nauwelijks tot slachtoffers zal leiden. Derhalve is er geen sprake van een groepsrisico en wordt een berekening ook niet noodzakelijk geacht.

Ten aanzien van de windmolen bij Nolet B.V. wordt gesteld dat deze activiteit officieel niet onder de werking van het Bevi valt. Wel wordt geadviseerd om met dit risico rekening te houden in het bestemmingsplan. Op grond van een risicoberekening is de PR 10^{-6} contour ten gevolge van eventuele wickbreuk vastgesteld op zo'n 40 meter uit het hart van de molen.

Nieuwe Maas

In paragraaf 2.4. Nieuwe Maas van het DCMR advies wordt gesteld dat het GR een factor 8 boven de oriënterende waarde ligt. Bij de berekening moet een kanttekening geplaatst worden, dat als gevolg van andere uitgangspunten, modellering en rekenprogrammatuur tot een afwijkend resultaat t.o.v. de berekeningen in het kader van de MER Maasvlakte 2 is gekomen. Momenteel wordt gewerkt aan een wettelijk protocol voor risicoanalyse van zee- en binnenvaart. Zodra dit protocol gereed en beschikbaar is, zal meer duidelijkheid gegeven kunnen worden over de werkelijk te hanteren hoogte van het groepsrisico.

De provincie Zuid-Holland heeft voor de oevers van de Nieuwe Waterweg en de Nieuwe Maas een beleidskader vastgesteld¹. Hierin is opgenomen dat er een bouwverbod c.q. bouwbeperking is voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen op de oevers ter voorkoming van nieuwe risicovolle situaties als gevolg van het vervoer van gevaarlijke (brandbare) vloeistoffen. Voor het gebied dat behoort tot het bestemmingsplan Schiedam Zuid geldt dat er een bouwverbod van 40 meter vanuit de oever is en dat er in het gebied tussen 40 en 65 meter alleen gebouwd mag worden indien een afdoende motivering wordt overlegd voor de noodzaak tot bouwen en dat proactieve, preventieve en preperatieve aspecten in beeld zijn gebracht.

Naast het beleidskader is het Basisnet Water² in voorbereiding. In het Basisnet Water zijn alle vaarwegen opgenomen waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt en getypeerd naar mate van belangrijkheid. In het Ontwerp Basisnet Water wordt de Nieuwe Maas als "rode" vaarweg aangeduid. Voor dergelijke vaarwegen geldt een R.O. beperking voor nieuwe situaties en wordt een Plasbrandaandachtsgebied (PBA) van 40 meter geïntroduceerd. Ruimtelijke ontwikkelingen binnen het PBA dienen beperkt te worden of te worden voorzien van aanvullende beschermende maatregelen.

Uniport Multipurpose Terminals B.V.

In paragraaf 2.3. Uniport Multipurpose Terminals B.V. van het DCMR advies wordt gesteld dat de PR 10^{-6} contour niet reikt tot het plangebied. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met een invloedsgebied van 1.500 meter in verband met toxische scenario's. Er zijn geen ontwikkelingen gepland in het invloedsgebied, zodat er geen toename van het groepsrisico is.

¹ Gedeputeerde Staten Zuid Holland, 7 januari 2003; beleidskader Gedifferentieerde veiligheidszonerings oevers Nieuwe Waterweg en de Nieuwe Maas.

² Werkgroep Basisnet Water, 15 januari 2008; Definitief ontwerp Basisnet Water

Selectie incidentscenario's

Van de drie beschouwde risicobronnen worden drie relevante incidentscenario's beschouwd:

- Plasbrandscenario Nieuwe Maas
- Toxisch scenario Nieuwe Maas
- Toxisch scenario Uniport Multipurpose B.V.

Zelfredzaamheid

De zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in staat zijn om op eigen kracht zich in veiligheid te brengen.

Voor elk incidentscenario is de mogelijkheid van zelfredding verschillend. Zelfredding kan een zeer belangrijke bijdrage leveren aan het reduceren van het aantal slachtoffers, omdat de meeste slachtoffers vooral in de eerste minuten tot half uur van het ongeval vallen. Naast verschillen per scenario zijn er andere factoren die de mate van zelfredding beïnvloeden. Aanwezigheid van bijvoorbeeld vluchtwegen, mate van voorbereid zijn, het aantal mensen en hun fysieke condities en het al dan niet tijdig geven van duidelijke instructies, zijn belangrijke factoren

1) Plasbrandscenario: Voor het beschouwde scenario als gevolg van een plasbrand op de Nieuwe Maas geldt dat de brand zich snel kan ontwikkelen. Dit effect is zichtbaar voor de aanwezigen op de locatie. Ontvluchten is mogelijk, mits er geen beperkingen zijn ten aanzien van de zelfredzaamheid van aanwezigen en de infrastructuur in de omgeving op een juiste manier is ingericht.

2) Toxisch scenario: Voor het beschouwde scenario als gevolg van een incident met een schip geladen met toxische stoffen of containers met toxische stoffen geldt dat een toxische wolk zich snel kan ontwikkelen en verplaatsen. Dit effect is meestal niet zichtbaar voor omwonenden. Zelfredzaamheid in dit scenario is alleen mogelijk als er tijdig alarmering plaatsvindt en de gebouwvoorzieningen zoals ventilatie op een juiste manier zijn aangebracht. Instructie met betrekking tot de juiste handelwijze in geval van een incident is noodzakelijk voor een effectieve zelfredzaamheid

Hulpverlening

Het criterium beheersbaarheid richt zich op de inzetbaarheid van de hulpverleningsdiensten en in hoeverre zij in staat zijn om hun taken goed uit te voeren en daarmee verder escalatie van het incident kunnen voorkomen. Voor een adequate inzet van de hulpverleningsdiensten zijn de volgende punten van belang:

- Bereikbaarheid;
- Opstel mogelijkheden;
- Inzetbaarheid van middelen (o.a. bluswatervoorziening).

In overleg met de afdeling Brandveiligheid van de Regionale Brandweer Rotterdam-Rijnmond District Waterweg zijn de mogelijkheden tot optreden van de hulpverleningsdiensten bepaald.

In de toelichting op het bestemmingsplan wordt in paragraaf 3.4.2.2. (Gebouwde omgeving Omgeving Lekstraat) gesteld dat het voor de omgeving Lekstraat een grote winst zal zijn als het gebied via de openbare ruimte bij de wijk betrokken raakt en de kerk haar kerkplein krijgt. Dit zal gerealiseerd moeten worden door bijvoorbeeld de Rijnstraat niet langer op de rotonde aan te sluiten. Indien de Rijnstraat daadwerkelijk wordt losgekoppeld leidt dit ertoe dat gemotoriseerd verkeer alleen via de Merwedestraat en de Havendijk dit deel van het plangebied kan bereiken. Hierbij moet wel voldoende ruimte aanwezig zijn dat hulpverleningsvoertuigen gebruik kunnen maken van deze wegen.

In het concept bestemmingsplan is het Park Maasboulevard bestemd als Recreatie. In de toelichting op het bestemmingsplan wordt in paragraaf 3.4.2.1. (Openbare ruimte - Park Maasboulevard) de wens uitgesproken de functionele binding tussen het Park en de wijk Zuid te verbeteren en eventuele (grote) evenementen in het Park te gaan realiseren. Hoewel de frequentie, aard en omvang van toekomstige evenementen uiteraard niet bekend is, is het noodzakelijk dat de bereikbaarheid en de bluswatervoorzieningen van het Park toereikend zijn voor hulpdiensten.

Door (toenemende) verkeersbeperkende en verkeersbelemmerde maatregelen worden de mogelijkheden voor een (snelle) bereikbaarheid voor hulpdiensten beperkt. Als gevolg hiervan kan dit bij incidenten in het plangebied ertoe leiden dat de hulpverlening vertraagd op gang komt en als gevolg hiervan de effecten van een incident vergroot worden.

Advies

Uit de verbeelding van het bestemmingsplan Schiedam Zuid valt af te leiden dat er een kantoor aan de Maasboulevard is gelegen, welke direct aan de over van de Nieuwe Maas is gelegen. Hoewel de zonering in het beleidskader en het PBA in het Ontwerp Basisnet alleen van toepassing is op nieuwe ruimtelijke situaties, adviseer ik u een gebiedsaanduiding (veiligheidszone) van 65 meter, gemeten vanaf de oeverlijn, in de verbeelding van het bestemmingsplan op te nemen. Binnen deze veiligheidszone dient in de planregels een nadere eis opgenomen te worden. In deze eis dient te worden opgenomen dat bouwen binnen de 40 meter van oeverlijn meter niet mogelijk is en bouwen in het plasbrandaandachtsgebied tussen 40-65 meter vanaf de oeverlijn pas mogelijk is nadat aanvullende maatregelen ter bescherming van een plasbrands scenario zijn genomen en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) in de gelegenheid is gesteld om advies uit te brengen.

Naast het voorkomen van nieuwe ontwikkelingen binnen het invloedsgebied kan het groepsrisico verlaagd worden door het nemen van kansreducerende maatregelen aan de risicobron. Bronmaatregelen zijn bijzonder effectief, maar voor deze maatregelen geldt vaak dat de verantwoordelijkheid voor het nemen van maatregelen bij partijen buiten de gemeente liggen. Of deze maatregelen al dan niet gerealiseerd kunnen worden hangt af van ontwikkelingen die bij deze partijen spelen. Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Nieuwe Maas en opslag van gevaarlijke stoffen in containers bij Uniport Multiporse B.V geldt dat de gemeente Schiedam hiervoor geen bronmaatregelen kan nemen.

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond adviseert uw College om de volgende voorzieningen te realiseren, teneinde de zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor de hulpverlening te vergroten:

1. Het advies van de DCMR betreffende de windmolen te volgen: In de verbeelding van het bestemmingsplan een PR 10^{-6} contour van 40 meter vanuit het hart van de molen opnemen.
2. In de verbeelding van het bestemmingsplan een gebiedsaanduiding (veiligheidszone) van 65 meter vanaf de oeverlijn van de Nieuwe Maas opnemen en t.b.v. deze zone in het kader van externe veiligheid nadere eisen op te stellen.
3. Ten aanzien van de toxische scenario's die beschreven zijn geldt dat de (mogelijkheden tot) zelfredzaamheid verbeterd wordt indien personen kunnen schuilen in gebouwen welke geschikt zijn om enkele uren in te schuilen ("safe haven" principe). In de toelichting op het bestemmingsplan wordt gesteld dat het Park Maasboulevard mogelijk geschikt is voor grote evenementen. Hoewel de aard, omvang en frequentie van toekomstige evenementen niet bekend is, en daarbij de evenementen van tijdelijke duur zullen zijn, zullen (grote) evenementen in hoofdzaak in de open lucht plaatsvinden. Indien gedurende een dergelijk evenement een toxisch scenario op de Nieuwe Maas ter hoogte van het plangebied plaatsvindt, zijn de directe mogelijkheden voor schuilen, en daarmee ook zelfredzaamheid, beperkt. Hoewel in het bestemmingsplan de aard, omvang en frequentie van evenementen niet kan worden vastgelegd, kan de gemeente overwegen om het aantal (grote) evenementen in het park Maasboulevard te beperken

4. Voor nieuwe gebouwen geldt daarnaast dat bij een toxische wolk de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van personen verbeterd kunnen worden door de gebouwen geschikt te maken om enkele uren in te schuilen ("safe haven" principe). Hiervoor dienen deuren en ramen afsluitbaar te zijn. In nieuwe gebouwen dient het luchtverversingssysteem uitgeschakeld te kunnen worden.
5. Het verbeteren van de door de afdeling Brandveiligheid geconstateerde knelpunten ten aanzien van de bereikbaarheid, primaire en secundaire bluswatervoorzieningen in het plangebied. Om de bereikbaarheid, bluswatervoorziening en ontsluiting te verbeteren dient voldaan te worden aan de richtlijnen zoals gesteld in de Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid van de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR). Dit dient ter goedkeuring worden voorgelegd aan de afdeling Brandveiligheid van de Regionale Brandweer Rotterdam-Rijnmond District Waterweg.
6. Draag zorg voor een goede voorlichting en instructie van de aanwezige personen zodat men weet hoe te handelen tijdens een calamiteit door middel van de campagne "*Denk vooruit*" ("Rampen vallen niet te plannen. Voorbereidingen wel").

Resteffect

De beschouwde risicobronnen kunnen in de voorziene plannen tot incidenten leiden die vallen in maatrampklasse II (plasbrand Nieuwe Maas ter hoogte van het kantoor aan de Maasboulevard, een toxisch scenario Uniport Multipurpose BV en een toxisch scenario op de Nieuwe Maas)

De maatrampklasseschaal loopt op van I tot en met V, waarbij III beheersbaar wordt geacht door de hulpverleningsdiensten. De genoemde maatregelen hebben nauwelijks tot geen kwantificeerbaar effect op het berekende aantal slachtoffers.

Echter, de kans op het zich catastrofaal ontwikkelen van een incident neemt af en de effecten kunnen verder teruggedrongen worden.

Bestuurlijke overweging

Voor het beoordelen van het ruimtelijk plan dient het bevoegd gezag een gemotiveerde afweging te maken tussen de overwegingen met betrekking tot externe veiligheid en de toegevoegde waarde van het ruimtelijk plan.

Onderstaand zijn de aandachtspunten met betrekking tot externe veiligheid en risicoaspecten van het plangebied Schiedam Zuid weergegeven, mits de genoemde maatregelen worden getroffen:

	Huidige situatie	Toekomstige situatie
Overwegingen vanuit externe veiligheid:		
• Plaatsgebonden risico;	0	0
• Groepsrisico en de oriëntatiewaarde;	--	--
• Hulpvraag incidentscenario's en de regionale hulpverleningscapaciteit;	-	-
• Zelfredzaamheid;	-	-
• Resteffecten.	-	-

+++	Grote positieve bijdrage	---	Grote negatieve bijdrage
++	Gemiddelde positieve bijdrage	--	Gemiddelde negatieve bijdrage
+	Kleine positieve bijdrage	-	Kleine negatieve bijdrage
0	Geen bijdrage	*	Wordt bij andere aspecten meegewogen
		?	Nog onbekend

Tabel 1: aandachtspunten externe veiligheid voor bestuurlijke afweging.

De beschouwde risicobronnen zijn een beperking voor de ruimtelijke ordening. De genoemde maatregelen leiden tot een verbetering van de veiligheidssituatie.

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond biedt uw College aan dit advies toe te lichten alvorens een besluit wordt genomen. Graag verneemt de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond het besluit van uw College met betrekking tot de geadviseerde voorzieningen uit dit advies.